

nem biztos, hogy abba az irányba kell menni, ami a természettel való inadekvát partnerséghez vezet. A virtuális valóságban valaki elmehet a világ legizgalmasabb strandjaira és uszodáiba, élvezheti az úszás minden örömét, a tény azonban az marad, hogy a víz meg sem érintette. Elvithetjük-e a társadalmat egy ilyen nem valóságos virtuális világ fel? Úgy érzem, a virtuális valóság szerepének arra kell korlátozódni, hogy az emberek veszélyes műveletek végzését tanulják és gyakorolják. A magam részéről nem vagyok híve ennek az iránynak, amely felé a virtuális valóság most fejlődik.

Záró megjegyzések

Kevés kétség fér ahhoz, hogy új világrend áll a küszöbön, amely 1-2 évtized alatt kialakul. Hálózatosult társadalom jön létre, amelynek kereskedelme, gazdasága, foglalkozásai, fejlesztése, oktatása, kultúrája és szórakozása a hálózatok körül összpontosul. Ez a világrend a boldogabb élet ígérését hordja, és az én víziómban a hálózatosult információs társadalom a jelenlegi társadalom minden bajára orvosságot jelent. Nem mást látok, mint „egy vagy két szuper arany évezredet” az emberiség előtt, amelynek felvillanó jeleit már a mi életünkben láthatjuk. Tekintsünk a nagyszerű, örömteli élet elé, amit az új évezred ígér, és legyünk készek, hogy a bekapcsolódjunk a folyamatokba.

Könyvtárak Peruban (egy olasz könyvtáros tanulmányúti tapasztalatai)

Villani, Maria Grazia

Maria Grazia VILLANI: Missione di studio in Peru c. írását (Accad.Bibl.Ital. 1988. 1.no.46-50.p.) Mohor Jenő tömörítette.

Peru 30 millió lakosából hétmillió a fővárosban él, 40%-uknak csak élelemre telik, s ezek kétharmada csak elemi szükségleteit tudja kielégíteni. Lényegében agrárországról van szó (nyersanyagait, ásványi kincseit feldolgozatlanul exportálják), ahol alap-

struktúrák hiányoznak, s ahol az írástudatlanság felszámolása komoly programok célja. Ezekkel ellentétben, a könyvtárügyet a korszerű információtechnológia – ha nem is elterjedt használata, de – jelenléte jellemzi. Ez talán kivételesnek tűn-

het az adott környezetben, de igen fontos szerepe lehet a szegénység elleni küzdelemhez szükséges oktatási modernizációban. A könyvtári szolgálat koncepcióját a tanulás, a művelődés elsőbbsége jellemzi, mind az egyén, mind a társadalom kulturális és szociális emelkedése érdekében.

Peru nemzeti könyvtárának a nemzeti mellett közkönyvtári funkciói is vannak, és gyűjti az ország tudományos és műszaki fejlődéséhez nélkülözhetetlen friss külföldi publikációkat is. A könyvtár állománya kb. 800 ezer kötet könyv, 80 ezer ritkaság, 270 ezer kézirat és kétfélmillió periodikum. A Nemzeti Könyvtár 1820-ban létesült, a Jezsuita Rend 1528-ban alapított könyvtárából, 1943-ban, a Chilével vívott háború során tűzkárt szenvedett, és 1947-ben a szó valódi értelmében saját hamvaiból éledt újjá. A könyvtár az ország könyvtári rendszerének központja és vezető szerve, s mint ilyen, interdiszciplináris szemlélettel koordinálja a könyvtárak, dokumentációs és információs központok együttesét, hogy előmozdítsa az országos könyvtári hálózat fejlődését, a technikai folyamatok egységesítését, a képzést és továbbképzést, az olvasás népszerűsítését és a használók képzését. A könyvtár egy szervezeti egysége végzi az állományépitést valamennyi dokumentumtípus tekintetében, s egységes a formai és tárgyi feltárás is, melynek során a perui dokumentumok elsőbbséget kapnak, s amelyek a külföldiektől elkülönült adatbázisba kerülnek, így a könyvtár két (hazai és külföldi) adatbázist épít. Mind az öt olvasóteremnek saját könyvkiadó állomása van, s mindegyikben lehetőség van az automatizált központi katalógus használatára. A régi és ritka, tudományos értékű gyűjtemények közt megemlítendő Paul Rivet nyelvész könyvtára, a dél-amerikai bennszülött nyelvek irodalmának egyedülállóan gazdag gyűjteménye; az indiai egyetem ötezer perui dokumentumának mikrofilmje; E. Courret, a múlt századi limai társadalma fotográfusának 55 ezer fényképe, aminek digitalizált változata is elkészült már, 15 CD-ROM-on; a prehispani-

kus perui zene gyűjteménye. A könyvtár két előadóterme és kiállítótermei gazdag kulturális programmal szolgálgják a közönséget, éppen úgy, mint a közeljövőben megduplázandó tíz Internet-hozzáférési hely a bibliográfiai tájékoztató szolgálatnál, ahol a hagyományos katalógusok és repertóriumok mellett naponta a frissített adat és joganyag gyűjtemény is segíti a tájékoztatást. A használók rendelkezésére állnak a hazai (pl. a nemzeti bibliográfia anyagát 1980-tól tartalmazó BIBNA, a statisztikai SISCOPI, a jogi Multilex, a gazdasági SIEM) és a fontos nemzetközi CD-ROM adatbázisok. A könyvtár központi szerepköréből adódóan szervezi a mezőgazdasági területek és az amazóniai erdő könyvtári szolgálattal való ellátását, és említést érdemel az a gyakorlat is, hogy a kötelempéldányként megkapott művekből a nemzeti könyvtár további nyolc példányt vásárol, a közkönyvtári rendszerben való szétosztás céljára.

A könyvtári rendszer, amely alapvetően a tanulást szolgáló szervezet, most tervezi egy egyetemi könyvtári modell elkészítését, amely tájékoztatná az egyetemi könyvtárakat és racionalizálná a százezer egyetemi hallgató számára nyújtott szolgáltatásokat. Az említett százezerből harmincezeren az Universidad Nacional Mayor de San Marcos, a legrégebbi amerikai egyetem hallgatói, amely archívumában őrizi Peru függetlenségének dokumentumait, és V. Piusz pápa 1571-es bulláját a limai egyetem megalapításáról. Az egyetem központi könyvtárának magja a dominikánusok 1575-ben alapított könyvtára, amelynek a gyarmati korból való anyagát megalapításakor a Nemzeti Könyvtárba helyezték át. Az egyetemi könyvtár jelenlegi 450 ezres állományában az ország történetének és irodalmának, valamint a jognak gazdag gyűjteménye található. Az ezt kiegészítő 20 kari könyvtár számára most szerveződik a közös online katalógus. 25 évvel ezelőttig a központi volt az egyetem egyetlen könyvtára, amely humán és természettudományi részre oszlott. A fakultás-könyvtárak kialakításá-

val, a három évvel ezelőtti átszervezéssel, és az új egyetemi könyvtárápület majdani elkészültével (amelyben 14 kilométer optikai kábel köt majd össze kétszáz számítógépet) készül el igazán a könyvtári rendszer, amelyben a központi könyvtár koordináló szerepét is be tudja tölteni.

Peru Amazónia Nemzeti Egyeteme Iquitosban viszont még csak harmincöt éves, és központi könyvtára 18 ezer kötetet tartalmaz. A környék adottságaira (pl. a gyakori áramkimaradásokra) való tekintettel a számítógépes mellett a cédulakatalógust is építik, és mindkettő párhuzamosan az olvasók rendelkezésére áll. Természetes, hogy a könyvtár első-

sorban az amazóniai erdőkhöz kapcsolódó tudományterületek, s az ezekhez kapcsolódó kutató tevékenység szakkönyvtára. Hasonló az Amazóniai Kutató Intézet könyvtára is, amely a szakterület központi katalógusát is üzemelteti. Amazónia (nem csak perui) területének legnagyobb könyvtára – 28 ezer kötettel – az amazóniai teológiai tanulmányi központ könyvtára, amelynek társadalomtudományi, filozófiai, teológiai anyagát az amazóniai témájú dokumentumok, a vidékről készült történeti jelentőségű fényképek és térképek gyűjteménye egészíti ki. Az ISIS alapú helyi adatbázist itt is az olvasók rendelkezésére álló CD-ROM adatbázisok egészítik ki.

A vállalati szakkönyvtárosok szerepváltozása - a nemzetközi tapasztalatok

Debreczeni Zsuzsa

A nyugati gazdaságokban, különösen az Egyesült Államokban régóta megszokott volt, hogy a nagyobb vállalatok, cégek jelentős szakkönyvtárakat fejlesztettek ki és tartottak fenn. A könyvtárosok szakmai tájékoztatást és kutatási asszisztenciát ajánlottak, kezelték a vállalati archívumot, de ennél tovább nem jutottak, s a vállalati szakkönyvtárak a kilencvenes évekre statikus, kihasználatlan intézménnyé váltak, a könyvtárak marginális szerephez jutottak a vállalatok életében. Az utóbbi évek

fejlődő technikája és az üzleti világ kielégíthetetlen információigénye a könyvtárakat újszerű és stratégiai szempontból is fontos szerep megértésére szorította.

A cég szemszögéből...

Felhasználva a legújabb csatornákat – az Internetet, a különböző online adatbázisokat és a cég intra-